Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го ЧЕРВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 16, 1955. No. 114. VOL. LXII.

БОРОТЬБА ЗА ЧОТИРИ УРЯДОВІ ПРОЄКТИ В КОНҐРЕСІ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер нараджувався з республіканськими конґресовими провідниками над тим, щоб можна було переформувати в Конґресі чотири важливі урядові проєкти. До цих важних законопроєктів належать: 1. Ухвалення видатків на „атомовий корабель миру", який плавав би по цілому вільному світі та пропаґував думку про продукцію атомової енерґії для мирних цілей. 2. Законопроєкт про збільшення військових резерв країни, які мали б перед кінцем 1960 року виносити 2,900,000 резервістів. 3. Ухвалення видатків на те, щоб можна було повести електрику до Долини Теннессі. 4. Президент домагається також, щоб Конґрес прийняв урядовий проєкт розбудови шляхів, згідно з яким треба б видати впродовж десятьох років 101 більйон долярів. Гроші на цей проєкт мали б прийти з випущення окремих бондів, які не заборговували б державсої скарбниці. Спільна Конґресова Комісія Атомової Енерґії заявилася проти проєкту президента будувати атомовий „корабель миру", бо він не мав би практичного значення. Палата Репрезентантів заблькувала урядовий проєкт збільшення військових резерв, включивши до нього пункт про десеґреґацію в військових частинах. Демократи проти контракту Комісії Атомової Енерґії з фірмою Діксон-Єйтс, і тому не погоджувалися ухвалити видатки, потрібні на здійснення цього контракту. Конґрес не погоджується також на урядовий плян розбудови шляхів, і вже навіть частинно прийнято інший плян, який зголосили демократи. Провідник республіканців в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд і провідник республіканців в Палаті Репрезентантів заявили після конференції з президентом, що він всіми силами старатиметься про те, щоб Конґрес прийняв його законопроєкти. На конференції обговорювали способи, якими можна б добитися в Конґресі ухвалення урядових проєктів.

$2.3 більйона на військові бази

Вашинґтон. — Комісія Збройних Сил в Палаті Репрезентантів одноголосно прийняла законопроєкт про видання 2,368,698,000 долярів на військові публічні роботи. Ця сума є на 14,345,700 долярів більша від тієї суми, якої департамент оборони домагався на побудову військових баз в цій країні і закордоном. Найбільша сума призначена для летунства — 1,165,453,000 долярів, але вона на 8,337,000 менша від тієї суми, якої домагалася команда летунських сил. Майже половину з суми, призначеної для летунства, треба буде видати на летунські бази закордоном. Комісія ухвалила для армії — 551,105,000 долярів, на 7,740,000 долярів більше, як вона жадала, а для фльоти 596,140,000 долярів, також на 14,942,700 долярів більше від запропонованої суми. Ця сама комісія ухвалила 300,000 долярів на побудову нового дому для голови Спільних Щефів Штабу і для чотирьох його помічників. Ці п'ять домів будуть збудовані в Вашинґтоні.

Сенатська Комісія ухвалила 31 більйон на оборону країни

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Видатків ухвалила законопроєкт, згідно з яким можна буде видати на оборону країни в найближчому фінансовому 1956 році 31,836,521,336 долярів. В цій сумі є гроші, призначені на те, щоб на одну третю збільшити число далекопростірних бомбовиків, які могли б перевозити атомові й водневі бомби. Ця сума на 3,036,450,850 долярів більша від видатків на оборону в фінансовому році, що кінчиться 30 червня цього року. Ці видатки на 348,315,336 долярів більші від видатків, які прийняла Палата Репрезентантів, і на 396,293,664 долярів менші від тієї суми, якої домагався уряд. Цей бюджет на оборону дозволить урядові збільшити на 35 відсотків будову бомбовиків типу B-52. Сенат збільшив видатки на будову бомбовиків після того, як виявилося, що СССР має бомбовики подібні до американських далекопростірних машин. Після того, як Сенатська Комісія Видатків прийняла цей оборонний бюджет, секретар оборони Чарлз Е. Вилсон старається про те, щоб Сенат погодився на урядовий плян розбудови військових резерв ЗДА, бо Палата Репрезентантів затримала цей законопроєкт, внісши до нього поправку про те, щоб не було сеґреґації в війську.

Конґресова Комісія за 7.5% підвищення платні державним урядовцям

Вашинґтон. — Комісія для справ цивільної служби в Палаті Репрезентантів більшістю 16-ти до 4-ох голосів прийняла законопроєкт про 7.5-відсоткове підвищення платні для одного мільйона державних службовців. Цю ухвалу прийнято після того, як відкинули пропозицію про 8-відсоткове підвищення. Та за підвищення платні федеральним урядовцям буде йти ще боротьба в Палаті Репрезентантів, бо демократичний конґресмен Джан Е. Мосс заповів, що в повній Палаті буде відновлена проба підвищити платню федеральним працівникам на 8-відсотків. Конґрес вже прийняв законопроєкт про 8-відсоткове підвищення платні 500,000 поштовиків, і то з важністю від 1 березня цього року.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** не матиме пресової конференції 16 червня, бо у цей день в столиці відбуватимуться вправи в протилетунській обороні, і Айзенгавер з своїми урядовцями муситиме „евакуватися".

● **Республіканський** конґресмен Волтер Норблед, відступивши від конґресової традиції, запропонував зліквідувати поштовий уряд в Кісі, Ореґон, бо він не виплачується. Цей поштовий уряд дав минулого року прибутку 418 долярів, а коштував у Вашинґтоні — 1,550 долярів.

● **Президент** Сантонійського Каледжу, Тексас, Дж. О. Лафтін повідомив про об'єднання двох відділів цього каледжу, які були призначені для білих і кольорових студентів.

● **З нюйорського** летовища відлетів з 74-ма пасажирами новий транспортовий чотиромоторовий літак ДС—7—В до Парижу. Він має відбути свою подорож впродовж 11-ох годин, — на одну годину і 30 хвилин менше від попередніх рекордів.

● **Від 1950 року** Канада вислала до країн НАТО військових товарів на 693,562,583 долярів. Цього року вона вислала товарів вже на суму 42,481,000 долярів. Ці транспорти відбуваються в рамках взаємної допомогової програми.

● **Нюйоркський** губернатор Аверелл Гарріман заявив, що знову внесе законопроєкт про те, щоб усі автоводії в стейті періодично переходили лікарські оглядини.

Перші протилетунські вправи в цілій Америці

Вашинґтон. — 15 червня відбуваються перші протилетунські вправи в цілій державі. Припускають, що на цю країну „надлетіли" ворожі бомбовики і „скинули" водневу бомбу, від якої могли б згинути мільйони людей. Президент Айзенгавер і всі федеральні урядовці в числі 15,000 мусять залишити столицю і виїхати в неозначені місця поза Вашинґтоном, щоб там продовжувати свою працю. Таємні канцелярії находяться в віддалі від столиці від 30 до 300 миль. В столиці залишаться тільки члени Конґресу, бо Конґрес не має секретного місця, в якому міг би працювати на випадок летунського ворожого налету. Уряд інформуватиме населення країни про „положення" при допомозі окремих засобів із місця свого побуту. При урядових аґенціях находяться представники преси, але вони не можуть подавати місць, до яких „втечуть" ці аґенції, з огляду на безпеку. В заложенні цих протилетунських вправ припускається, що ворожим літакам вдалося продертися через оборонні лінії та можуть скинути бомби на 50 більших центрів із усіх 92-ох у цій країні. Бомби можуть бути скинені з літаків, випущені з підводних човнів або вистрелені з керованих стрілен. Президент залишиться в своїй новій кватирі впродовж трьох днів: 15, 16 і 17 червня. Під час цього він відбуватиме „інспекцію" тих місць, які „потерпіли" від ворожого налету. Під час цих протилетунських вправ президент скличе свій кабінет на нараду.

Секретарка Гоббі проти безплатної вакцини для всіх

Вашинґтон. — Секретарка здоров'я, виховання і добродійности Овіта К. Гоббі промовляла в Сенатській Комісії Праці і заявила, що зовсім „непотрібний і небажаний" демократичний законопроєкт, щоб вакцину д-ра Солка безплатно видавати всім тим, хто має бути нащеплений. — Але вона домагається, щоб Конґрес прийняв проєкт президента Айзенгавера, згідно з яким були б безплатно нащеплені ті всі діти, яких батьки не мають грошей на купівлю вакцини. (Шкільні діти першої й другої кляс народної школи дістануть безплатно вакцину з Крайової Фундації для Поборювання Дитячого Паралічу). Секретарка Гоббі заявила, що безплатна вакцина для всіх була б першим кроком до „соціялізованої медицини", проти чого бореться населення цієї країни. Щоб можна було безплатно нащепити всіх дітей, то треба б видавати на цю ціль 130 мільй. дол., а законопроєкт президента коштуватиме державну скарбницю тільки 35,000,000 долярів. Перед панею Гоббі промовляв голова Сенатської Комісії Праці сенатор Лістер Гілл, який сказав, що демократи домагатимуться урядового запевнення про те, що вакцина д-ра Солка безпечна. Гоббі заявила, що федеральний уряд не дасть допомоги навіть тим стейтам, які вирішили б, щоб усіх дітей, без огляду на заможність їхніх батьків, щепити безплатно.

Айзенгавер високо оцінює працю Червоного Хреста

Атлантік Сіті, Н. Дж. — Президент Айзенгавер вислав на 30-ті Річні Збори Американського Червоного Хреста окреме звернення, в якому високо оцінює працю членів цієї гуманітарної організації, що її „струми доброї волі проникають аж за залізну заслону, до найдальших закутків світу". Коли тепер тіні холодної війни дещо прояснилися, — пише в своєму зверненні президент, — то в цьому також немала заслуга Червоного Хреста і подібних організацій, які уможливлюють тримати відкритими серця людей доброї волі. Айзенгавер, який є почесним членом Червоного Хреста, закликав членів цієї організації продовжувати змагання, щоб довести світові, що співпраця між народами може бути практично здійснена. На річних зборах брали участь 4,500 делеґатів, які репрезентували 3,700 відділів у ЗДА. Головою Крайового Американського Червоного Хреста є брат нюйоркського губернатора Є. Роленд Гарріман.

СУПЕРЕЧНОСТІ АРҐЕНТИНСЬКОГО УРЯДУ З КАТОЛИЦЬКОЮ ЦЕРКВОЮ ЗАГОСТРЮЮТЬСЯ

Буенос Айрес, Арґентина.— Суперечності арґентинського уряду, очолюваного президентом Хуаном Пероном, дальше загострилися, як уряд усунув з міських постів двох католицьких достойників: монсіньйора Тато, архидієцезального генерального вікарія та єпископа-помічника, і монсіньйора Рамона Пабльо Новоа, дієцезального канона. Їх усунено з тих постів урядовим декретом, в якому наведено теж аж 16 обвинувачень проти них. Обидвох достойників викликано на поліцію і є не потверджені вістки, що їх заарештовано. Обидва достойники мали урядову платню, яку їм тепер здержано. Уряд обстоює, що він, на підставі конституції, є опікуном Церкви та що всі церковні призначення видається за його згодою, отже він має теж право ті призначення відкликувати. Всі обвинувачення проти цих двох достойників відносяться до заворушень в арґентинській столиці на церковному тлі впродовж минулого тижня та до деяких суперечностей між урядом і Церквою в минулому. Тим часом католицька ієрархія домагається слідства в справі заворушень, приписуючи вину за них урядові та проурядовим провокаціям. — Відносини між Церквою і урядом дуже напружені. Коли б поголоски про арешт двох достойників виявилися правдивими, то це потягнуло б за собою автоматичну екскомунікацію з церкви президента Перона та всіх тих, що посередньо чи безпосередньо причинилися до арешту.

Загальні Збори КоДУС-у в Парижі

У Парижі відбулися 2-го червня Шості Загальні Збори Комісії Допомоги Українському Студенству під проводом проф. Ів. Мірчука, в яких взяли участь 15 осіб, що мали 21 голос. На зборах вибрали нову Управу КоДУС-у, яка складається з таких членів: проф. О. Кульчицький — голова, проф. О. Шульгин і проф. І. Мірчук — заступники голови, Т. Волошин — секретар, о. Канцлер М. Левенець — фінанс.-господ. референт, а інж. Д. Пеленський і представник ЦЕСУС-у — члени Управи. До Контрольної Комісії вибрані: о. митроф. протопресвітер В. Вишневський, дир. М. Капуста, ред. П. Штуль, ред. Б. Вітошинський і два члени з Німеччини: о. ген. вікарій П. Голинський і ред. Ж. Ільницький. Збори подякували Св. Апостольському Престолові і Архиєп. Кир Іванові Бучкові за постійну допомогу українському студенству, а також і всім нашим установам та окремим особам в Европі і в Америці за підтримку ідей Товариства.

ДИПЛОМАТИЧНИЙ РУХ У ВАШИНҐТОНІ

„Справи на Далекому Сході виглядають дещо краще" — заявив індійський амбасадор Крішна Менон (справа) при зустрічі з президентом Айзенгавером (зліва) і державним секретарем Доллесом. Менон відвідував недавно комуно-китайську столицю і загально вважають, що він привіз до Вашинґтону деякі пропозиції щодо звільнення з червоного Китаю заарештованих там американських летунів та щодо можливостей деякого відпруження ситуації в справі Формози.

У Білому Домі відбулася нарада над ситуацією на Далекому Сході

Вашинґтон. — В. К. Крішна Менон, який є найближчим дорадником індійського прем'єра Неру в закордонних справах, а в минулому місяці 10 днів перевів в комуністичному Китаї для виміркування можливостей злагідження далеко-східньої ситуації, відвідав президента Айзенгавера і відбув з ним у приявності державного секретаря Доллеса одногодинну розмову. Офіційно не подано про ці наради ніяких відомостей, але сам Крішна Менон признав, що мова була про можливості злагідження взаємин між комуністичним Китаєм і ЗДА. Індійський дипломат, який, зрештою неоднократно маніфестував свої симпатії до комуно-китайських вимог у справі Формози та членства в Об'єднаних Націях, вважає, що випущення китайськими комусістами на волю 4-х американських летунів „відчинило двері до можливости випущення на волю також усіх інших" і що у зв'язку з цим також ЗДА повинні б проявити якийсь доказ своєї „доброї волі". Крішна Менон натякнув на невдоволення комуно-китайського уряду з приводу відношення в Америці до кількох тисяч китайських студентів в ЗДА. У зв'язку з цим з американського боку пояснено, що всі китайські студенти є на волі і кожний з них може вернутися до Китаю, як тільки захоче, але що водночас американський уряд не репатріюватиме насильно тих китайських студентів, які хочуть залишитись в ЗДА. Пресовий секретар Гаґерті заявив, що не є виключене, що з Крішною Меноном відбудеться „в будуччині" ще одна нарада, бо, мовляв, ця перша мала чисто інформаційний характер. Крішна Менон заявив журналістам, чи він має надію на злагоду в далеко-східніх справах, що треба мати не надію, а взаємне довір'я.

Німеччина не висуватиме тепер справи східніх кордонів

Бонн. — У найближчих німецько - совєтських переговорах про нав'язання назад дипломатичних взаємин між СССР і Західньою Німеччиною, Німеччина не висуватиме проблеми східніх кордонів, зазначаючи проте, що вона до тієї справи ще повернеться, бо вона зв'язана з цілим комплексом питань щодо з'єднання німецьких земель. Заявив це новопризначений західньо-німецький міністер закордонних справ д-р Гайнріх фон Брентано на своїй першій пресовій конференції. Кажучи про східні кордони Німеччини, д-р Брентано мав на увазі т. зв. лінію Одри-Нісси, яку встановлено в Потсдамському договорі та яка передала Польщі Горішній і Долішній Шлеськ, ціле Помор'я і південну частину Східньої Прусії, коли північну частину Прусії зайняв СССР. Західня Німеччина ніколи не зреклася тієї території, яка разом охоплює 75,000 кв. миль, а західні держави стоять на становищі, що той східній кордон Німеччини, прийнятий потім, як остаточний у договорі між східньо - німецьким і польським сателітським урядами, є тимчасовий і має бути остаточно устійнений щойно в мировому договорі з Німеччиною. Ці подробиці пригадує американська й німецька преса у зв'язку з цією останньою заявою Брентана. Він заперечив, наче б колинебудь Західня Німеччина захотіла силою відзискати втрачені землі. Він запевнив теж, що визнання Совєтами східньо - німецького комуністичного уряду не стоїть на перешкоді нав'язати дипломатичні взаємини між Західньою Німеччиною і СССР, однак Західня Німеччина відмовляється вдержувати будь-які політичні взаємини з східньо - німецьким урядом, допускаючи технічний контакт в конкретних справах.

Рада НАТО хоче зійтись перед конференцією „найбільшої чвірки"

Париж. — Деякі члени Ради НАТО, особливо ж дуже впливовий бельгійський міністер закордонних справ Генрі Спаак, настоюють на тому, щоб ще перед конференцією 4-х голів великодержав, отже перед 18 липня ц. р., зібралась в Парижі Рада НАТО, зложена з міністрів закордонних справ 15-ти держав, членів тієї міжнародної організації, на спеціяльну сесію. Це домагання стоїть у зв'язку з тенденціями „малих" членів НАТО, висловленою ясно на останній сесії Ради НАТО, що закінчилась 12 травня ц. р., щоб великі держави, члени НАТО, не переводили міжнародних конференцій тільки у власному імені, а так мовити з мандату цілого НАТО. На згаданій останній сесії Ради НАТО державний секретар Доллес і інші закордонні міністри давали докладний звіт про політику своїх держав в найбільш актуальних міжнародних справах.

НАРАДИ З АДЕНАУЕРОМ У ВАШИНҐТОНІ ВИЯВИЛИ ПОВНУ ОДНОЗГІДНІСТЬ

Вашинґтон. — Канцлер Конрад Аденауер був прийнятий президентом Айзенгавером. Нарада між тими державними діячами виявили — як стверджують американські часописи у своїх коментарах — повну однозгідність поглядів на головні принципи, на яких повинно спіратися з'єднання німецьких земель. У короткому офіційному комунікаті згадується, що „в їх (Айзенгавера й Аденауера) спільній опінії концепція невтральности не є способом, що його можна б застосувати до Німеччини". Президент і канцлер погодились, що „тільки в договорах колективної безпеки Німеччина може запевнити собі свою самостійність". Зрештою, у тому комунікаті кажеться про „широке поле взаємного зрозуміння" і що майбутня політика обох країн повинна йти „в найтіснішій співпраці". „Останній корисний розвиток подій в Европі є наслідком послідовної здорової політики, що її вели З'єдинені Держави, Німецька Федеративна Республіка і їх союзники", стверджує спільний комунікат. У тій нараді в Білому Домі взяли участь, крім президента ЗДА й західньо-німецького канцлера, ще державний секретар Доллес, американський амбасадор в Німеччині д-р Джеймс Конант, німецький амбасадор в ЗДА д-р Гайнц Крекелер, німецький амбасадор при НАТО д-р Герберт Блянкенгорн, і два заступники державного секретаря, Лівінґстон Мерчант і Роберт Морфі.

Від самого Аденауера вашинґтонські журналісти, які видали в його честь вечерю, дізналися, що він, Аденауер, настоював у нараді в Білому Домі, щоб недалека конференція 4-х голів великодержав зайнялась справою загального обмеження збройних сил і дальшого зброєння, при чому до катеґорії держав, що підлягали б такому обмеженню, повинні належати, на думку канцлера, також всі держави Західньо Европейської Унії. Аденауер рішуче заперечив, наче б існувала небезпека, що Західня Німеччина, озброївшись, захоче силою змагати до з'єдинення німецьких земель. „Епоха німецького мілітаризму безповоротно минулася", заявив Аденауер. Щодо його подорожі до Москви, куди запросив його совєтський уряд, він заявив, що ця подорож можливо відбудеться в „пізнішому часі". — Журналісти коментують ту заяву, як рішення Аденауера поїхати на безпосередні переговори з совєтським урядом щойно після конференції, яку 18 липня ц. р. відбудуть в Женеві голови 4-ох великодержав. Він додав, що німецько-совєтські розмови мусять бути докладно підготовлені, а це вимагає часу. Назагал враження таке, що у нарадах канцлера Аденауера з американськими найвищими вирішними чинниками устійнено, що ані Німеччина ані ЗДА не погодяться, щоб переговорювати з Совєтами про з'єдинення Німеччини на базі її „невтралізації", як це зроблено у відношенні до Австрії.

В Англії скінчився залізничний страйк

Лондон. — Залізничий страйк, який тривав в Англії рівно 17 днів і спаралізував 4/5 залізничого руху в цілій країні, закінчився після того, як страйкуючі погодились на пропозиції міністра праці, щоб вернутися до праці, а подробиці компромісового полагодження вимог страйкарів виготовив спеціяльно для цієї цілі призначений „безсторонній, компетентний і справедливий" мировий суддя в особі лорда-судді, сера Джана Вільсма Морріса, який має вже великий досвід у замирюванні спорів між робітниками й промисловцями. Річ іде про вищі платні для старших залізничих машиністів і палячів та про підвишку для всіх, що працюють більше трьох років. Справа ускладнена, бо англійські залізничники зорганізовані в двох юніях, Об'єднаному Товаристві Машиністів і Палячів з 67,000 членів, які власне застрайкували 28 травня ц. р., і Національній Юнії Залізничників, яка має 400,000 членів і яка вправді не страйкувала, але не могла вдержувати залізничого руху, коли застрайкували машиністи. Тим часом в Англії триває ще далі страйк в портових доках і страйк служби на трансокеанських пасажирських кораблях. Тому 5 великих кораблів в Ліверпулі і „Мавританія" в Савтгемптоні не можуть виплисти з тих портів до ЗДА. Проте компанія Кенард Лайн заявила, що один із найбільших сучасних пасажирських кораблів „Квін Мері", виплине в четвер до Ню Йорку згідно з розкладом їзди.

В СВІТІ

● **У Лондоні** відбуваються наради представників жидівських громад з 16 европейських країн. Вони найбільше нарікають на брак досвідчених громадських діячів і духовників. У Греції передвоєнна жидівська колонія з 75,000 осіб зменшилась до 6,000. Обслуговує її тільки один рабін.

● **Суд в Атенах** відкинув претенсію совєтського посольства до посілости в околиці Атен, що її грецька Православна Церква подарувала була в 1905 році російській царській родині на просьбу грецької королеви Ольги, яка була архикняжною з дому Романових. Большевики заявили, що вони „успадкували" все царське майно, але з цим грецький суд не погодився.

● **У Франції** є три великі робітничі професійні спілки: комуністична, соціялістична і католицька. Опанована комуністами Генеральна Конфедерація Праці звернулась до соціялістичної спілки Робітнича Сила з пропозицією об'єднатись. Соціялісти виступили були з Конфедерації Праці в 1947 р., коли ця остання, керована комуністами, хотіла саботувати всі транспорти, що приходили до Франції з Америки за пляном Маршала.

● **Західньо - німецький уряд** зажадав від парляменту 82,300,000 марок ($19,500,000) на урухомлення апарату, що має творити нову німецьку армію. Теперішній персональний склад міністерства оборони мають збільшити з 937 осіб на 3,030 осіб, в тому числі на 1,623 військовиків.

● **Новообраний посол** до англійського парляменту, 34-річний Рональд Леджер з Партії Праці, виголосив у парляменті свою першу посольську промову, в якій згадав, що сам походить з дому сиріт. Промову видрукувала англійська преса, і на цій підставі його сестра та його брат відкрили в ньому свого брата, що був відданий до дитячого притулку у віці 4-х років, коли їх батьки розійшлись. „Це були дуже зворушливі хвилини, — сказав посол, — коли я дізнався, що маю дев'ятеро братаничів і сестрінків та сестрінок, не враховуючи брата й сестри, що їх раніше ніколи не бачив".

● **Націонал - китайський** уряд на Формозі ввів нові закони про поборювання тайної торгівлі наркотиками. За порушення цих законів передбачається кари до 7 років в'язниці. Досі законодавство в цій справі було дуже хаотичне, і за такий продаж наркотиків у законспірованих палярнях опію можна було карати смертю.

● **Уряд Голляндії** видав „Білу Книгу" на 40 сторінок друку з обвинуваченням Індонезії в тому, що заарештовані в грудні 1953 р. 34 голляндці перейшли в індонезійській в'язниці фізичні й моральні тортури. З цих 34-х в'язнів 11 випущено на волю, але тільки двом дозволено виїхати до Голляндії, про чому обидва хворі.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАШ ПРАПОР

Минулого вівтірка, 14-го червня, американський нарід відзначав 178-мі роковини свого прапора: 13 горизонтальних смуг, 7 червоних і 6 білих, та початкових 13 і сьогодні вже 48 білих п'ятикутних зірок на синьому тлі, вміщеному вгорі з лівого боку прапора.

Історія цього прапора загальновідома. Прапор з червоними і білими смугами підніс уперше филаделфійський відділ легкої кінноти в 1775 році. Рік пізніше Вашингтон підніс такий прапор із смугами та хрестами св. Юрія і св. Андрія на синьому полі в горішньому лівому куті прапора, хоч на це не мав уповноваження від Континентального Конґресу. Оригінальний прапор із 13 смугами та 13 зірками був апробований 14-го червня 1777-го року, як тимчасовий національний прапор, хоч щойно 1-го травня 1795-го року Конґрес ухвалив формальний закон про прапор. Форму та зміни прапора остаточно встановлено законом Конґресу в 1818-му році, коли ухвалено, що прапор З'єдинених Держав повинен мати 13 горизонтальних смуг, навперемін червоних і білих, та стільки зірок, скільки є стейтів, з тим, що кожну нову зірку треба додавати 4-го липня після прийняття нового стейту до Унії.

Різними конґресовими законами точно встановлено способи користування прапором та його вивішування чи виставлювання. Засадничо прапор повинен бути виставлений публічно на урядових будинках і маштах тільки від сходу до заходу сонця, але дозволяється всілякі вимки. Американський прапор на американській землі завжди має першенство, і це повинно бути виразно підкреслено при всіх нагодах. Це повинні пам'ятати ті, що користуються й іншими національними прапорами. Американський прапор повинен бути піднесений перший і вище, ніж інші прапори. Він повинен бути по правому боці, коли є ще який інший, або посередині, коли інших є більше. Прапора можна вживати тільки для патріотичних, але ніколи для комерційних чи інших цілей. Є окремі приписи щодо місця прапора в поході. Прапорові належиться також відповідна пошана тоді, коли він висить, чи тоді, коли його несуть у поході. Кожний американський громадянин складає приречення вірности прапорові ЗДА і тим ідеалам, які він символізує: одну неподільну націю, з волею і справедливістю для всіх.

Це — постанови закону. Але наскільки глибші внутрішні почування до цього зоряного прапора, що символізує найкращі ідеали американської нації, які є ще й сьогодні недосяжною мрією багатьох людей, що люблять волю!

Історія американського прапора — це історія американської нації. Що більше, це — історія найкращих і найшляхетніших прагнень людства, за які пролито річки крови і які підносили людей на вершини героїзму.

Багато з наших співгромадян мають ще в живій пам'яті ті невимовні почування, що їх викликав цей зоряний американський символ. Він бо відкриває залізні двері в'язниць, перед ним зникають дротяні огорожі концентраційних таборів, він приносить волю, справедливість, добробут і все те, що ми розуміємо під поняттям щастям. Це знають, розуміють і оцінюють найбільше ті, що зазнали так багато лиха під іншими прапорами.

Сьогодні в багатьох американських громадах і при багатьох нагодах можна побачити, побіч зоряного американського прапора, синьо-жовтий прапор, символ волелюбної української нації. Вже цього року в багатьох місцевостях ці два прапори повівали на маштах урядових будинків у дні 22-го січня, що відповідає ідеалам американського 4-го липня, подібно, як синьо-жовті барви українського прапора репрезентують ті самі високі ідеали, що їх символізують смуги і зірки американського прапора. Для нас, американських громадян українського походження, ці прапори і ці дати є синонімами. І перед ними ми схиляємо свої голови не тільки з думкою про минуле, але й в свідомості наших обов'язків сьогодні і в надії на майбутнє. Бо й прапори не символізують тільки те, що було в минулому, але й те, що є сьогодні і до чого ми змагаємо в майбутньому.

Зоряний американський прапор ми з гордістю називаємо нашим прапором. Це — великий привілей, якого не дає сьогодні жаден інший прапор у світі. Але це рівночасно велике зобов'язання і велика відповідальність, зокрема для нас, громадян українського походження. Бо саме ці незрівнянні привілеї і можливості, що їх нам дає і ґарантує американський прапор, накладають на нас великий обов'язок дати свій максимальний вклад у змагання, щоб привернути нашому українському народові всі ті права, привілеї і можливості, що для нього символізує і що може дати й ґарантувати тільки його власний, синьо-жовтий прапор. Кожний погляд на зоряний американський прапор повинен нам пригадувати ці можливості й обов'язки.

КАНДИДАТСЬКІ ТУРБОТИ

Адлей Е. Стівенсон, номінальний голова Демократичної партії з уваги на те, що він був останнім кандидатом цієї партії на становище президента З'єдинених Держав, повернувшись з подорожі до Африки, негайно попав під критичний допит журналістів, які хотіли видобути від нього заяву, чи він має намір знову старатися стати кандидатом на президента від своєї партії в 1956 році. Цікавим репортерам Стівенсон сказав: „Я ще не рішився і не знаю, чи мене потребують і хочуть". На дальші питання, чи, на його думку, президент Айзенгавер старатиметься очолювати список республіканських кандидатів у наступних виборах, Стівенсон заявив: „Він може мати ті самі турботи, що і я". І ще одна заввага Стівенсона, висловлена перед кореспондентами, гідна уваги, а саме його відповідь на питання, що він думає про кандидатуру на президента нюйоркського демократичного губернатора Аверела Гарримана. Думка Стівенсона така: „Губернатор Гарриман може бути знаменитим публічним урядовцем на кожному становищі. Я маю найвище признання для його чесности, таланту й досвіду". З цієї відповіді можна робити всебічні висновки.

Губернатор Гарриман відбував інспекційну подорож по стейту Ню Йорк і при одній нагоді його запитали, чи він старатиметься про кандидатуру на президента від Демократичної партії. Гарриман відповів, що він кандидував на губернатора для того, щоб довести, що хоче бути гідним кандидатом при наступному виборі голови стейтового уряду, а за найвідповіднішого кандидата на президента він уважає Стівенсона.

Коли взяти до уваги, що ще перед виїздом Стівенсона до Африки обидва згадані демократичні провідники зустрілися на приватній розмові і вже тоді, мабуть, порозумілися щодо кандидатури на президента, то відповідь Гарримана про можливість кандидатури Стівенсона викликає потвердження здогадів, що демократичний кандидат з 1952 р. буде поновним кандидатом у 1956 р.

Коли мова про можливість кандидатури Стівенсона, то вона теж залежна від виглядів на успіх демократичного кандидата при наступних виборах. Не кожний визначний партійний провідник буде ризикувати своїм іменем чи кар'єрою, якщо не має певности перемоги. Одначе, в деяких випадках провідні люди мусять бути приготовані на невдачі, щоб показати свою готовість на жертву для добра партії чи загалу.

Того самого дня, коли появилися вісті про поворот Стівенсона з Африки, Демократична партія вислала до часописів комунікат про свої осяги в останніх часах. У цьому комунікаті була, між іншим, згадка про перемогу демократичних кандидатів під час кількох доповнюючих виборів і про перемогу на останніх конґресових виборах. Висновок з цього такий, що майбутні президентські вибори принесуть перемогу для кандидата Демократичної партії.

Та загальна думка провідних політиків така, що популярність Айзенгавера під теперішню пору дійшла до вершка, і тому Республіканська партія може бути певна перемоги при найближчих виборах, якщо поновним кандидатом буде теперішній президент. Значить, вирішення партійної перемоги поставлене в залежність від кандидатури Айзенгавера.

Республіканська сенаторка Марґарет Чейс Смит у промові на одному зібранні висловила своє враження, що Айзенгавер не хоче бути поновним кандидатом на президента, хоч вона сподівається, що він дасть себе переконати, що його кандидатура необхідна для перемоги Республіканської партії.

Обговорюючи думку сенаторки, Джеймс Рестон, дипломатичний кореспондент „Н. Й. Таймсу" з Вашингтону, застановлявся над питанням, чи кандидування і вибір на президента тотожні з придатністю на керівництво державними справами. Зауваги Рестона такі: чемність, політичний „смак" і почування важливі також і під час виборчої кампанії на президента. Одначе, минуле виявляє, що це може бути шкідливе не тільки для партії, але й для країни. Приклад з четвертого вибору Франклина Д. Рузвелта вказує, що той вибір був помилкою. Те саме може статися з Айзенгавером. На підставі нового закону він може бути тільки ще раз президентом, отже, ставши на чолі адміністрації, буде вже наперед думати про перехід у стан спочинку і не схоче віддавати свої останні сили для здобуття загального признання, а правління буде передавати комусь іншому. Зрештою, його фізичні сили не дозволять йому працювати так, як він працює тепер, бо з кінцем своєї другої каденції, тобто в 1960 році, він матиме сімдесят років, отже буде найстаршим літами президентом серед усіх, які досі урядували в Білому Домі.

Такі спостереження можуть мати вплив на вирішення Айзенгавера, а тим самим і на можливість перемоги кандидата конкуренційної партії.

(С)

СУПЕРНИЦТВО ЗА ЯПОНІЮ

Заповіджена зустріч Заходу із Совєтами „на вершинах" і запрошення Совєтами німецького канцлера Аденауера приїхати до Москви на „нормалізаційні" наради відсунули в тінь величезної ваги подію, яка, зрештою, стоїть у найтіснішому зв'язку з усією міжнародною ситуацією і всією совєтською політикою: початок совєтсько-японської конференції в Лондоні. Після довгомісячних переговорів про те, де повинні відбуватись розмови в справі формального закінчення воєнного стану між Совєтським Союзом і Японією, обидві сторони погодились на Лондон, і 6-го червня ц. р. теперішній совєтський амбасадор в Англії Яков Малік і колишній японський амбасадор в тій країні Шунічі Матсумото засіли, на чолі своїх делеґацій, за одним столом, щоб говорити про можливості відновлення між своїми двома державами взаємин, розірваних 10 років тому. Бо справді на протязі всієї останньої війни СССР і Японія зберігали взаємну невтральність, спираючись на пакт неаґресії з квітня 1941 року, що його підписали були, не зважаючи на давню обопільну ворожнечу й пересердя Москви після захоплення Японією Манджурії та створення з неї сателітної держави Манджу-Го. Аж 8-го серпня 1945 року Москва, перекуплена в Ялті за ціну японських територій, виповіла Японії, зовсім нею не спровокована, війну — за 6 днів перед її капітуляцією. А коли 8 вересня 1951 р. З'єдинені Держави і 48 інших некомуністичних держав підписали з Японією у Сан Франсіско мировий договір, у висліді якого вона 28 квітня 1952 року здобула врешті свою суверенність, то Совєтський Союз цього мирового договору не підписав і формально далі залишався з Японією у „стані війни". Про ліквідацію цього стану саме тепер і розпочались переговори.

Але ці переговори мають далеко глибше й поважніше значення, як формальне затвердження існуючого в дійсності миру. У Лондоні відбувається тепер третя' дія тієї самої п'єси, що її першою дією була „невтралізація" Австрії спершу переговорами з австрійською делеґацією в Москві, а потім підписанням австрійського державного договору у Відні. Після Австрії прийшла на чергу Юґославія, з драматичною подорожжю „самого" Нікіти Хрущова й Булґаніна. Але в цій другій дії „геппі енд" штикульгав, бо Тіто — як поінформував він згодом західні держави — відмовився від домагання совєтських вельмож вставити в обширну декларацію, проголошену наприкінці совєтсько-юґославських переговорів, окремого уступу про невтральність Юґославії. Тепер СССР змагає у відношенні до Японії до того самого, до чого змагав у відношенні до Австрії й Юґославії: відірвати цю країну від західнього світу і зробити її „невтральною", себто податливою для комуністичної підривної акції і для нападу у слушному часі. Але тому, що кремлівські віртуози грають відразу на кількох фортепіянах і пишуть відразу кілька дій п'єси, пов'язаних одною ідеєю, ще не знаючи, як вони закінчаться, — четверту дію має становити візита Аденауера в Москві, а епілогом конференція голів чотирьох великодержав, де в усій своїй величі мала б бути з'ясована концепція невтралізації всіх „небезпечних" смуг, в яких ніби перехрещуються інтереси й впливи Сходу і Заходу.

Як в усіх трьох інших випадках, так і тут, Совєти виходять із засновку, що Японію можна і треба перекупити. Вони дійсно мають в руках чимало таких „застав", якими сподіваються це зробити: затримуваних ще й досі японських воєнних полонених, позасуджуваних на довгі каторжні кари японських воєнних злочинців, можливий договір про право Японії на риболовлю на совєтських далекосхідніх водах, ну і, врешті, торговельний договір. Однак справа ця не така проста. Москва, не рахуючись з настроями власного населення, чи пак рахуючись із ними замало і то тільки під час великих криз, не бере під увагу психологічного моменту в своїх взаєминах із Японією. Японці безумовно не забули американських атомових бомб, скинених на Гірошіму й Наґасакі, але все ж можуть усвідомити собі, що це їхній, японський віроломний напад на Перл Гарбур 7 грудня 1941 року стягнув на них всі пізніші удари збоку Америки. Однак вони ще більш пам'ятають зрадницьку акцію російських большевиків, які, використавши воєнну прогру Японії та слабість Рузвелта в Ялті, взяли участь не тільки у відібранні окупованих Японією чужих територій, але й загарбали частину японських земель (Курільські острови) і позбавили японських рибалок відвічного їх права ловити рибу на водах Сахаліну. Поруч з такими суто матеріяльними справами, є ще такі престижеві, як совєтське „вето", що закрило Японії вступ до Об'єднаних Націй.

Ситуація Японії в дечому подібна до ситуації Німеччини. Одна і друга зменшились територіяльно. Японія займала в 1939 році, отже не на шпилі воєнних перемог, а ще перед останньою війною, 773,-783 кв. миль, враховуючи Манджу-Го, з населенням 195,226,000 душ, а тепер нараховує 142,644 кв. милі з 86 мільйонами населення. Вона втратила після війни Манджурію, острів Сахалін, Курільські острови, Корею, Формозу, острови Маршалла й Каролайни, не враховуючи таких країн, окупованих в ході воєнних дій, як острови теперішньої Індонезії, Філіпін, Маляйський півострів чи Бурму. Все ж 86-мільйонова японська нація — це велика нація, з славним минулим, глибокими традиціями і широкими потенціяльними можливостями. Різниться вона від Німеччини тим, що переживає надалі стан хронічної господарської кризи. У 1948 році вона імпортувала товарів на 680 мільйонів долярів, а експортувала на 284 мільйони дол. У 1953 році, отже за п'ять років, стан її торговельного балянсу дещо поправився, але він все ще наполовину дефіцитовий: $2,-410,000,000 імпорту знаходить покриття тільки в $1,275,000,-000 експорту. Економіка Японії все ще залежить головно від американської допомоги. Японія має з Америкою пакт взаємної допомоги з 8 березня 1954 р., але ЗДА дуже невдоволені фактом, що Японія, покликаючись на свою господарську скруту, дає всього 5% видатків на потреби армії. Під час війни Японія поставила була на ноги 6 мільйонів вояків, що славились своєю фанатичною хоробрістю. Тепер вона не може втримати самостійно 130,000 війська. Інша річ, що в Японії Америка зробила ту саму помилку, що й в Німеччині, не тільки перевівши тотальне знищення місцевої збройної сили, але і в такій мірі защепивши японцям пацифістичний дух, аж вони насторожились проти ідеї відбудови рідної збройної сили, коли Америка усвідомила собі, що нова японська армія потрібна для оборони Тихого океану проти нового, не менш грізного ворога. Але, поруч із пацифістичними і тому може й прихильними до концепції невтральности настроями широких верств японського народу, консервативний японський уряд все ж дуже добре здає собі справу з того, що без опертя на Америку та її збройну силу, Японія була б здана на ласку-неласку Совєтів та комуністичного Китаю і впала б їх жертвою в найкоротшому часі.

І тому переговори в Лондоні між Маліком і Матсумото йдуть, як по грудді. У пресі появилась вістка, що на першому засіданні три години говорив тільки Матсумото, а Малік лише слухав. Після того совєтський представник просив перервати конференцію на час, поки порозуміється з своїм урядом. Можна собі уявити, з яким зацікавленням різні уряди стежать за ходом цих розмов.

„ТЕМНОТА"

Вже майже чотири десятки років поборює совєтська влада релігію в Совєтському Союзі. Після погрому Церкви в перших роках свого існування і фізичного винищення духовенства, в останній війні, як відомо, змушена була вона на „релігійному фронті" зробити цілий ряд поступок: дозволила повідкривати ще не зруйновані церкви, висвячувати священиків, заснувала навіть духовні семінарії. Але цю релігійну форму виповнила вона комуністичним змістом: нова „совєтська православна Церква" стала одним із органів державного апарату, в якому працюють „перевірені" клірики з солідним партійним стажем, що моляться за свого добродія Хрущова і в проповідях мало чим різняться від мітинґових промовців.

Релігійні почування не вдалося совєтській владі витруїти з душі народу. Що більше, покоління „ровесників жовтня" виявляє чимраз більше заінтересування релігією. Совєтська преса рясніє вістками про комсомольців, що беруть церковний шлюб, хрестять своїх дітей і за церковними обрядами ховають покійників. І навіть придуманий большевиками ерзац у формі „совєтсько-православної церкви" самим своїм існуванням обертається проти режиму, що його породив. Тим то останнім часом почалася нагінка проти офіційної Церкви.

Ще більш неприємним для Кремлю явищем є пробудження релігійних настроїв серед старих комуністів — на високих становищах. Не знаходячи в Марксові-Ленінові задоволення для потреб душі, ці старі большевики, в найвужчому товаристві „своїх людей", святкують Великдень, влаштовують на Різдво ялинку, справляють поминки по померлих і хрестять дітей. Звичайно, робиться це все як нібито поступку „забобонним" жінкам чи тещам, яких, мовляв, годі вже перевиховати. Часто такі підпільні релігійні відправи мають характер більше поганський, забарвлений лише християнськими формами. Але навіть і такі відправи — які ж вони далекі від комуністичної ідеології!

Про сліпий кут, у який зайшла совєтська антирелігійна політика і про інтимне домашнє життя деяких „вірних сталінців" розповідає в щойно опублікованій двоактовій п'єсі популярний російський совєтський письменник Сергій Міхалков („Огоньок", ч. 5, 1955 р.), ілюстрованій малюнками художника К. Ротова. Назва цієї п'єси — „Темнота".

Дія відбувається в невеличкому українському районовому містечку в наші дні. Гордій Самосвалов — голова виконавчого комітету в захисного кольору „сталінці", в чоботях і кашкеті також „під Сталіна" — розмовляє з старенським міським архітектом Брюхоненком в своїм службовім кабінеті на тему відбудови і розбудови містечка. „Люди хочуть культурно жити й відпочивати, — каже він. — І ми повинні створювати їм для цього всі умовини. Головне — розуміти дух часу, і, виходячи з цього розуміння займатися тим, за що тобі зарплатню платять. — Він бере в руку проєкт відбудови міста, що його приніс Брюханенко, і вимахує ним у повітрі. — Ну, чи ж можлива це річ, щоб я, так сказати, атеїст, ставив питання про ремонт церкви, якого ти тут вимагаєш? Я! Атеїст!!"

Старенький архітект вияснює начальству, що в його проєкті зазначено не про ремонт церкви, а про реставрацію пам'ятника архітектури 17-го століття.

„Наш храм, — каже він хвилюючись, — це скарб, що три сотні років простояв на руській землі і в своїх самобутніх формах відобразив вершини народного будівництва! Зберегти його від руйнації — наш прямий обов'язок. І я в даному випадку виконую свій обов'язок, як архітект і громадянин. Нарешті, як патріот!"

Тоді Самосвалов повчає Брюхоненка, що таке совєтський „патріотизм", а потім каже: „Оцей ваш скарб, як більмо на оці — тільки місце забирає. Під музей його пропонував — не беруть. Цех м'яких іграшок півроку в ньому розміщався, так й той утік. Взимку хіба його нагрієш?.. Я сьогодні зайшов до вашої церкви — під ногами пташиний послід! Послід! Голуби літають! Курява. Стіни святими малюнками розмальовані — не зрозумієш, де рай, де пекло. Ми повинні боротися з релігійними забобонами, а не воскрешати те, що вмерло."

Даремно архітект Брюхоненко говорить про „незрозуміння історичного минулого нашого народу, творця великих культурних цінностей", даремно називає пропозицію Самосвалова „найбільшим варварством, бо, мовляв, цей храм „сучасник возз'єднання України з Росією" — рішення Самосвалова непохитне.

Друга дія п'єси Міхалкова є цілковитою для глядача несподіванкою. Бо в цій дії старий партійний достойник Самосвалов збирається . . . хрестити свого сина. Звичайно, сам він і його жінка при цій церемонії мають бути відсутні. Теща вже все підготовила, і він їй заявляє: „Поки батюшка прийде та поки похрестять, ми по бульвару туди-сюди перейдемось, подихаємо свіжим повітрям . . . "

Тим часом обурений і схвильований рішенням свого начальника зруйнувати старовинну церкву, архітект Брюхоненко приходить на кватиру до нього, щоб у приватній розмові переконати його відмовитись від цього рішення. Теща Самосвалова, глянувши на окуляри, сиву борідку і довге волосся архітекта, приймає його за священика. Створюється комічна ситуація. Не розуміючи одне одного, теща говорить про хрестини, а архітект — про реставрацію церкви.

— Чекаємо на вас вже давно, — каже теща.

— Мабуть, товариш Самосвалов . . .

— Так, так, дозволив, дозволив! Робіть, каже, як треба, а я заперечувати не буду . . . Тільки, каже, щоб якнайскорше.

— Було б рішення і гроші . . .

— За гроші не турбуйтесь! Гроші є!

Не знати, до чого б договорились архітект з комуністовою тещею, якби в той час не перегоріла стопка і не погасла в домі електрика. Само-

(Закінчення на 3-ій стор.)

Дмитро Галичин, Екзекутивний Заступник Голови Українського Конґресового Комітету

НА ПЕРЕЛОМІ

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ЗА РОКИ 1952—1955

11

Комісії

Деякі комісії мали постійний характер, а деякі тимчасовий, або мали призначення опрацювати спеціяльно призначену справу. З постійних Комісій належить навести насамперед ті, що були покликані після V. Конґресу на засіданні Ради Директорів, дня 3 жовтня 1952 року, при чому було ухвалено, що голова, його заступник, екзекутивний директор та генеральний дорадник можуть брати участь на нарадах всіх комісій.

Із тих Комісій належить подати наступні:

1. Комісія для справ Статутових і Правних:

Голова — Ст. Ярема; заступник — М. Стахів; секретар — О. Логуш. Члени — О. Лотоцька (від 1954 р.), В. Мудрий, М. Пізнак, Ю. Ревай.

До завдань тієї Комісії належало: подавати правні вияснювання до поодиноких постанов статуту, устійнювати для ухвали Правильники та висвітлювати правні взаємини з іншими Товариствами.

2. Комісія для справ організаційних (членських) та зв'язку:

Голова — В. Мудрий; секретар — В. Омельченко. Члени — А. Батюк, І. Білинський, а пізніше І. Вовчук, О. Лотоцька, Г. Лужницький, а пізніше А. Гординський, В. Полевчак, а за певний час В. Данко, Т. Сендзік, Ст. Спринський, М. Ветухів, Ю. Волинець і В. Шандор.

До завдань тієї Комісії належало: приймання нових членів, згідно з III Розділом Статуту, справи зв'язку з українськими організаціями та установами ЗДА та на чужині; з американськими організаціями чужомовних національних груп та видатнішими американськими організаціями чи установами. Комісія відбула низку засідань, до кінця квітня 20.

3. Комісія Публікацій та Інформацій:

Головував: Д. Галичин; секретарював: Ю. Ревай. Члени: М. Чубатий, В. Душник, Я. Гайвас, пізніше І. Паливода, Б. Кравців, а пізніше І. Білинський, Л. Мишуга, а пізніше А. Драган, В. Новицький, І. Робертс, М. Стахів, М. Степаненко, І. Вовчук, В. Завітневич, Е. Зиблікевич і Р. Білинський.

Для цієї Комісії призначено наступний круг діяння:

Справи видань УККА, щодо редакційної та адміністративної сторінки, редакція різних меморіялів, інформації для неукраїнської преси, вияснювання української справи перед різними американськими офіційними чи суспільними органами, реакція на статті в неукраїнській пресі, замовлення різних публікацій для поширювання серед американців, підготова участи в різних американських акціях тощо.

4. Комісія для справ Культурно-Освітніх і Виховних:

До Комісії належали І. Білинський, пізніше В. Омельченко, О. Логуш і В. Завітневич. На наради запрошувано представників обох наукових установ НТШ і УВАН. Для Комісії первісно призначено дуже поважний круг діяння, однак Комісія, підготовивши створення Шкільної Ради, припинила свою дальшу діяльність. Важливішими завданнями Комісії були такі справи:

Створення Культурної Ради і Виховної Ради для Молоді;

Заходи в справі забезпечення існування Капелі Бандуристів;

Національно - освідомлюючі акції;

Створення катедр української літератури та історії при американських університетах;

Стипендійні справи для українського студентства.

5. Комісія для справ Соціяльних і Господарських:

Комісія складалася з осіб; І. Паливода, С. Спринський і Т. Сендзік, яка однак після відбуття кількох нарад припинила свою діяльність.

Комісія мала розглядати різні питання, як:

Проблеми суспільного обезпечення, оборони робітничих прав, оборона проти дискримінаційних спроб у відношенні до українських робітників, слідкування за участю українського робітництва в Юніях, чи в Юнійному русі взагалі, господарські й фінансово-економічні проблеми української громади в Америці.

6. Комісія Правної Оборони:

була покликана до життя на засіданні Екзекутиви 19. 8. 1954 в такому складі:

а) від УККА: М. Пізнак, як керівник, а як члени: Ст. Ярема, Дж. Робертс, Г. Волинець, М. Стахів;

б) від ЗУАДК: Л. Мишуга і В. Ґалан;

в) від заінтересованих організацій: М. Чулаєвський, П. Мірчук, Р. Долинський, І. Ш. Самійленко.

До компетенції цієї комісії належало обмірковувати різні питання, що пов'язані з труднощами з урядовими документами чи іміґраційними справами взагалі.

7. Комісія для збирання:

матеріялів для Комітету Керстена, була покликана на засіданні Ради Директорів дня 10 серпня 1954 в складі таких членів:

М. Пізнак — голова; Матвій Стахів — заступник голови, а як члени: Ст. Ярема, І. Білинський, Я. Гайвас, О. Логуш, П. Мірчук, Л. Мишуга, В. Новицький, К. Туркало, М. Чулаєвський, Л. Шанковський, М. Чубатий і І. Вовчук.

Для виконування біжучої праці, зв'язаної із завданнями цієї комісії, затруднено на переходовий час панну Катерину Кохно.

Шкільна Рада

Йдучи назустріч бажанню резолюції П'ятого Конґресу, УККА покликав Культурно-освітню Комісію, яка скликала на день 21 грудня 1952 року Педагогічну Нараду, що в її висліді вирішено скликати Шкільний З'їзд.

З'їзд відбувся в днях 13 і 14 березня 1953 р. в Ню Йорку і на ньому оформлено Першу Шкільну Раду УККА.

У З'їзді взяли участь делеґати 13 осередків, в яких вже існували курси українознавства, ведені Учительськими Громадами, Рідними Школами, Відділами Самопомочі, Батьківськими Комітетами та іншими Товариствами.

Найпершим завданням Шкільної Ради було допомогти курсам по лінії педагогічній: зв'язати їх всіх та скоординувати їхню працю так, щоб вона дала якнайкращі успіхи. Одначе, Шкільна Рада не могла дістати до своєї диспозиції таких фондів, яких їй було потрібно, і тому прийшлося їй дуже тяжко виконувати своє нелегке завдання.

За роки 1952, 1953 і 1954 УККА відпустив для її потреб разом $3,800.00, а ця сума не була вистачальна на виконання навіть скромних плянів.

(Закінчення буде)

Мгр. Володимир Бучацький

ЖАХЛИВА ОСІНЬ 1944 Р. В СЯНІЧЧИНІ

Непохитне в 600-літній обороні перед всесильнішим наступом поляків лемківське плем'я, заселило в західній своїй частині вузький гірський пояс землі аж по ріку Попрад, під самі майже Татри. Більші міста на цій території, як ось Новий Санч, Горлиці, Грибів, Ясло і Кросно лежать уже серед польської мовної полоси, та є містами цілковито польськими. Лишень одно старинне, королівсько - княже місто Сянік мало населення мішане, польсько - українсько - жидівське, а цілий сяніцький повіт був продовженням східньо - галицької етнографічної української полоси. Щойно на 16 кілометрів на північний захід від Сянока зачиналася польська мовна полоса від сіл Страхоціна і Гумніска.

В Сяноці ще від княжих часів красувалася побіч оборонного замку на стрімкій скелі над Сяном церква, в минулому катедра самбірсько-сяніцького єпископства. В цій частині міста були до останнього часу рештки давніх наших міщанських родин, існували просвітні товариства та філія „Народної Торговлі". В Сяноці від давніх часів скупчувалися всі національні справи Лемківщини, тож місто це всі лемки вважали немов своєю столицею. Саме місто побудоване на обширній терасі й оточене вінцем лісистих гір над срібнолентим Сяном, це одно з найкраще природою вивінованих міст Підкарпаття.

Коли з початком другої світової війни німці анектували Галичину по Сян, ціла Лемківщина включно з Сяноком була вільна від знущань комуністичної тиранії. Лише на східньому березі Сяну видно було часом обдертих большевицьких побережників та чути було їх стріли до нещасних втікачів. Сама Лемківщина тоді немов віджила, бо до неї прийшло зі сходу кілька тисячів наших активних громадян, які змушені були перейти за Сян, рятуючи загрожене життя. Лемківські села дістали багато своїх вчителів та вчительок, а Сянік поважне число інтеліґентних одиниць. Тут розвинув енерґійну та успішну працю Апостольський Адміністратор для Лемківщини о. Олександер Малиновський, відкрив канцелярію адвокатську д-р Степан Витвицький, бувший сенатор, а теперішній голова УНРади, розвинула широку діяльність сенаторка Олена Кисілевська, працювали з успіхом артисти Лев Гец й Петро Обаль, і в ділянці економічній заслужилися добре бл. п. полковник Гнат Степанів та інженер Залізняк і Манжула, та багато інших. Український Допомоговий Комітет під вмілим проводом шкільного інспектора д-ра Біланюка, та при співпраці цілого ряду здібних фахівців зорганізував корисну та успішну діяльність. Внаслідок тої акції скріпилося національне освідомлення лемківського населення найдальших навіть повітів.

З весною 1944 р. скінчилися для міста ті ніби спокійні та малохвилюючі роки і зачала все більше загрожувати комуністична окупація. З початком літа вже не було сумніву, що німецьку армію жде повна катастрофа. Вправді ще з початком серпня німецький староста, покидаючи місто разом з усіми німцями, запевняв населення, що большевикам не вдасться сфорсувати лінію Сяну та що він незабаром вернеться до міста, але ніхто з мешканців тому не вірив. З факту, що над Сяном помічничі словацькі відділи гарячково будували сильні бункри та окопи, та з рухів нових німецьких дивізій, які надходили з заходу, виглядало тільки, що німецький генеральний штаб буде старатися за всяку ціну удержати лінію Сян-Висла та, що на тім терені прийде до завзятих боїв. І дійсно так сталося.

Від останніх днів серпня велися в околицях Сянока зі змінним успіхом дуже завзяті бої, получені з величезними втратами противників. Під час сімох тижнів тих боїв, часто падали на місто гарматні стрільна та розривні і запальні бомби. Наслідком того не лишився в місті ані один цілий дім, багато зруйновано або згоріли. Багато мешканців згинуло або були поранені. Місто та його околиця кілька разів переходили з рук до рук, та під час тих завзятих змагів двох велетнів мали там не раз місце цікаві події.

Вже у другому тижні боїв на схід від Сянока раннім ранком большевики несподівано для німецької залоги вдерлися до міста. Багато німців попало в полон. Большевики опорожнили зараз місцеву вязницю, та і замкнули там полонених німців. Один відділ німців боронився завзято в поштовім будинку, але большевики скоро їх зліквідували, при чому згоріла пошта та сусідні доми.

(Закінчення буде).

„ТЕМНОТА"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

свалов, побачивши, що світло в його хаті згасло, вертається додому, щоб довідатися, що сталося, і тут застає Брюхоненка.

— Що ви тут робите? — питає він грізно.

Теща показує з-за спини на Брюхоненка пальцем і шепче: „Та це ж ба-ба-батюшка". Спантеличений Самосвалов, щоб викрутитись з неприємної ситуації, кричить: „Ага! Ось воно що! Значить, працюєте на дві руки. У вільний час по домах ходите, дітей хрестите. Компромітуєте родини відповідальних працівників? Пропаґуєте релігійні забобони? Дурман? Опіюм? А ще міський архітект!"

Брюхоненко, що, згідно з авторовим задумом, з усіх дійових осіб є одиноким переконаним атеїстом, зрозумівши, в чому справа, дивиться іронічно на свого шефа і каже: „Ех, темнота, темнота!"

У фіналі являється п'яний кум Самосвалова, і, під його крик: „Я кум чи не кум!?" — завіса спадає.

„З кого смієтесь? З себе смієтесь!" — звертався колись Гоголь до публіки, що з сміхом дивилася на його моральних потвор у „Ревізорі".

З кого сміється совєтський письменник — орденоносець Сергій Міхалков у своїй п'єсі „Темнота"? Чи не з усієї комуністичної партії і з себе самого?

В. С-ко

Членство в Українському Народному Союзі — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

З кооперативного життя!

В неділю 5 червня 1955 в домівці „Самопомочі" в Ню Йорку відбулися річні загальні збори Української Споживчої Кооперативи при 81 Іст 7-ма вулиця.

Збори відкрив голова кооперативи п. Іван Шепарович та в своїм звіті зазначив, що хоч багато осіб з українського суспільства ставиться скептично до кооперативного руху на терені ЗДА, а в Ню Йорку зокрема, наша кооператива, при наполегливій праці управи та при активній піддержці нашого ідейного громадянства, переборола всі труднощі і вступила на шлях правдивого розвитку.

Голова контрольної комісії п. О. Лисогір, в свойому звіті заявив, що управі належиться за її працю не тільки уділення абсолюторії, але і признання за її осяги в минулому році. Провіривши діловодство кооперативи, а також акти про купівлю нового склепу та протоколи засідань, контрольна комісія ствердила, що управа зробила все можливе, щоб задоволити потреби наших покупців. І так з малої крамниці перейдено до гарного, великого приміщення, зі самообслугою. Товари в кооп. крамниці завсіди свіжі, здорові, вага справедлива, уміркованні ціни та ввічлива обслуга. Введено багато заграничних товарів, до яких наші покупці привикли в Европі. Продавець кооперативи безкорисно вимінює своїм покупцям чеки у всякій скількості і висоті.

Таксамо і в громадському житті управа нашої кооперативи брала живу участь. Члени управи брали участь в з'їзді кооператорів в Ню Йорку, у посвяченні власного дому „Самопомочі". Заплачено вкладки на Народний Фонд та на УНРаду. Два делеґати коперативи взяли участь в 6-тому Конґресі УКК.

Загальні збори рішили виплатити 2% товарового звороту для членів та 3% дівіденди від членських уділів. 55% оборотового капіталу є власністю кооперативи, а 45% чужого капіталу.

При точці вибору нової управи, перевибрано всіх членів управи, як також і контрольну комісію, тільки на місце Богдана Коваля вибрано до контрольної комісії паню Кущак.

Із сказаного видно, що при добрій волі нашого громадянства можна побороти всі труднощі та осягнути поважні успіхи.

Бажанням загальних зборів Української Кооперативи було, щоб українське громадянство метрополії пригадало собі клич рідного краю „Свій до свого", купувало в своїх підприємствах, а тоді ця перша українська споживча кооператива в ЗДА не стояла б одиноко, а уквітчалася б цілим вінком своїх посестер - відділів та дала б змогу багатьом українським родинам знайти приємну працю для себе та для українського суспільства.

М. Ів. Шпитко, прес. референт.

Нюарк, Н. Дж.

Загальні збори місцевого Пластприяту.

В дні 30 квітня ц.р. відбулись заг. річні збори членів місц. Пластприяту. Збори відкрив голова д-р І. Карапінка, опісля провід зборів перейняв д-р О. Андрушків. Зі звітів про діяльність Пластприяту, виголошених на зборах членами уступаючої управи: д-ром І. Карапінкою, мґр. В. Гнатиком, інж. Я. Вігуном, довідуємось про осяги Пластприяту і плян його праці на майбутнє. Пластприят діє на терені Нюарку від чотирьох років, піклуючись місцевою пластовою молоддю. У пл. станиці Нюарку є тепер зорганізованих 140 пластунів під проводом 15 виховників. Уступаюча управа відбула протягом звіт. часу 8 засідань, на яких найважнішою проблемою була передусім пластова домівка, конкретно приміщення для пластової молоді на майбутнє, бо теперішня винаймлена домівка при Велмонт Евню замала з уваги на намічену працю і життя пластового осередку в Нюарку. Журба про набуття нової, великої пластової домівки разом з площею для забав не сходить з думки управи Пластприяту та його членів уже від року. Крім цієї важливої проблеми управа Пластприяту порушувала на своїх засіданнях понадто й інші справи: членство і чл. вкладки, збірку фондів на пластову оселю, збірку грошей на пластові табори в Німеччині, при чому таку збірку фактично переведено і її вислід був 188 дол. 10 цт. Джерелом прибутків були імпрези, які покривали 75% бюджету. Влаштоване у звіт. році Листопадове Свято у вщерть виповненій великій залі „Чорноморської Січі" залишить по собі на довго гарний спомин. Забави в карнавалі, улаштовані Пластприятом в Нюарку, мають вироблене ім'я й успіх. В широкій дискусії над звітами підкреслювано успішну працю Пластприяту і передусім конечність набуття нової домівки згл. будинку разом з площею, при чому м. і. звернено також увагу на намічену місц. товариством „Чономорська Січ" розбудову власного дому; тоді була б можливість забезпечити приміщення і для місцевого Пласту. Всі дискутанти перейняті були свідомістю, що найважнішою проблемою для нас в теперішніх обставинах — це виховання нашої молоді та збереження її перед чужими впливами й асиміляцією, бо загроза перед нами велика. В дискусії порушено і деякі недоліки, а саме: поважне число батьків, пластунів занедбує свій обов'язок вплати чл. вкладок до Пластприяту і теж деякі члени і досі не виконали своїх обов'язків відносно пластової оселі, а декляруючи квоти, їх не сплатили, не зважаючи на пригадки.

На пропозицію контрольної комісії уділено абсолюторію уступаючій управі з висловом повного признання за її дотеперішню важку й успішну працю. До нової управи Пластприяту ввійшли: д-р І. Карапінка — голова, і як члени управи: мґр. В. Гнатик, інж. Я. Вігун, д-р С. Янів, проф. М. Цяпка, П. Заболоцький і В. Сигалів.

О. У.

Дітройт, Міш.

У. Л. М. Клюб закінчив 3-ій рік діяльности.

В рамцях літературного вечора, на якого зміст склались виступи Костя Вагилевича (читана ним поема „Безбожними пішов путями"), Софії Парфанович (оповідання „Моторизація") і Вол. Несторовича (Українка в польській мемуаристиці з 2-ої світ. війни, зокрема в книжці Ал. Орме: „Комс ди Камрейд"), відбулись 22 травня ц. р. теж Загальні Збори Клюбу. Зборами проводив проф. Розгін, секретарював інж. Я. Зубаль. Видруковане на тиждень раніше 6. число Вістей У. Л. М. Клюбу із звітом із діяльности, відтяжило членів Правління від звітування, а учасників вечора від не дуже люблeного вислуховування звідомлень. Тільки голова, М. Бажанський, дав коротенький перегляд цілорічної праці, спиняючись більше на її насвітленні та на з'ясуванні майбутніх плянів і завдань. Пані С. Парфанович, голова Ради, що є рівночасно контрольним органом, повідомила про відбуту контролю і поставила внесок на уділення абсолюторії, який схвалено через аклямацію.

До нового Правління ввійшли: М. Бажанський (голова), Е. Козак (заст. голови), В. Витвицький (імпрез. реф.), Я. Зубаль (секр.), О. Кудрик (фін.), В. Несторович (преса), О. П'юрко (господ.) і П. Карпів, як заступник. До Ради вибрані: С. Парфанович, Ю. Кошельняк, М. Шустакевич, І. Грибик, І. Розгін, — до Літ.-Мист. Фонду: Р. Крохмалюк, А. Слюсарчук, Стефанія Мигаль, до Товариського Суду: В. Решетилович, В. Цимбалістий, Б. Петріна.

Вечір закінчився товариською гутіркою і часм.

При цій нагоді згадаємо, що 25 квітня ц. р. розв'язався Громадський Комітет, що його покликано до життя з ініціятиви Українського Літ. Мист. Клюбу для зібрання грошей на покриття коштів похоронів бл. п. проф. В. П'юрка. На різні листи зібрано суму дол. 1012, з якої погребникові вплачено 598, а 414 віддано родині, як підмогу. З ліквідаційного протоколу, що його оприлюднив згаданий Громадський Комітет, довідуємось, що не заплачена ще належність за похорони є поважна, бо в висоті 238.74 дол., зі загальної суми 875.72 (безпосередньо вплатили погребникові: філія УККА 10 дол. і Градюейти 29). Правління Клюбу рахує, що громадянство допоможе сплатити і решту коштів похоронів, коли не безпосередньо, то посередньо, відвідуючи численно дальші імпрези, що їх влаштує У. Літ.-Мист. Клюб.

В. Н-вич.

Гемпстед, Н. Й.

Вдатна мистецька імпреза.

Клюб української католицької молоді, при українській католицькій церкві св. Володимира в Гемпстед, Н. Й., задумав улаштувати мистецьку імпрезу для українців Гемпстеду й околиць і для гостей - американців. І, запросивши з Ню Йорку славний хор „Думка" під керівництвом Ол. Микитюка й гурт високоцінених мистців танку під проводом невтомного п. Івана Флиса, влаштував цю імпрезу 22 травня 1955 у приміщенні гемпстедського „Елкс" Клюбу. Імпреза пройшла з повним і — можна сказати — нежданним успіхом. „Думка", виконавши низку добірних і різнородних пісень, знову показала свою справжню високу мистецьку вартість; дібраний танцювальний гурт молодих і симпатичних танцюристів, вивівши українські танки з мальовничого побуту нашої широкої України, вніс до цієї імпрези повно життя і захоплення. — У другій частині програми виступив Впр. о. Климентій Енґлерт ЧНІ, професор університету Фордгем, і в блискучій та легкій формі виголосив доповідь на тему: „Обряд українців-католиків", яку численні присявні вислухали з напруженою увагою.

Уся ця мистецька імпреза пройшла з величезним успіхом. Простірна заля „Елкс" Клюбу вщерть була заповнена українцями, які либонь уперше в Гемпстеді такою численною присявністю виявили свою національну окремішність у культурній імпрезі. Було багато й американців. — Клюбові Української Католицької Молоді у Гемпстеді належиться за цю вдалу імпрезу щире признання. — В окремій залі, при вході на головну залю, була влаштована вистава українського народного мистецтва — вишивки, касетки тощо — і української книжки в англійській і українській мовах.

- о - а.

● **Адмірал Номура, який був** японським амбасадором у Вашинґтоні тоді, коли Японія напала на Перл Горбур, а тепер є японським сенатором від демократичної партії і найповажнішим кандидатом на японського військового міністра, звернувся з закликом до Америки, щоб вона помилувала всіх японських воєнних злочинців, що ще перебувають у в'язниці на підставі засуду американськими судами. У в'язниці в Суґано сидить ще 220 японців, засуджених здебільша за злу поведінку з американськими воєнними полоненими. Зрештою сидять ще 8 головних воєнних злочинців і 371 засудженців англійським, австралійським і голляндським судами. Номура впевняє, що звільнення їх було б величезним моральним атутом для американців.

● **Президент Айзенгавер** повернувся до столиці з своєї фарми в Ґеттисбурґ, Па., а його дружина залишилася на фармі, де, мабуть, пробуде весь цей тиждень.

● **Прогулянковий автобус** із голляндськими дітьми, що приїхали до Західньої Німеччини, загорівся недалеко Оснабрюк. В автобусі було 43 дітей. Двоє з них згоріло, а 21 поранені, з чого 5 — небезпечно для життя.

ШАНУЙМО ДРУКОВАНЕ СЛОВО

У „Свободі" з 20 травня ц. р. поміщено короткий допис під назвою „Ще про Хвильового". Автор допису, заховавшись за літерою „Я", подав під таким заголовком „звіт" про мою доповідь на тему: „Покоління 20-х років". Як пригадують читачі, автор замітки з першого ж речення висунув проти мене „страшне" обвинувачення, що я „усю свою доповідь присвятив постаті Миколи Хвильового" і що „присутні нічого не почули про БУД, СВУ, СУМ, УАПЦ, „Просвіту", С. Єфремова, М. Павлушкова і т. д. З цих слів ми одразу здогадалися, хто це пише. Переліковї тих назв та імен ми разом з читачами тільки посміхнулись, бо й справді, у якому це правильникові написано, що ми мусіли про все те говорити у доповіді про „Покоління 20-х років"? Всі ті імена й назви організацій невідомий автор вичитав, мабуть, з відомої брошури про „Український ренесанс 20 віку". З подібної ж літератури автор замітки почерпнув і свої знання про Хвильового, де він змальований у постаті страховища, що вбило свою рідну матір і вислужувалось перед Москвою. З такої ж літератури набрався дописувач також і знань про „Вальдшнепи" Хвильового, де на думку нашого опонента Хвильовий „ясно висловився, за яке відродження нації він змагався", а саме за відродження „у вишиваній сорочці, але в колгоспному ярмі, під наганом".

Доводжу до відома читачів, що моя доповідь була не про Хвильового, а таки про „Покоління 20-х років". І хоч тема вимагала від мене призділити в ній належне місце і Хвильовому, я лише згадав це ім'я, знаючи добре, що в наслідок відповідної літератури і шептаної пропаґанди, говорити про Хвильового стало чомусь каригідним і це ім'я багатьох людей чомусь хвилює і виводить з рівноваги. А відомо, що коли люди дуже хвилюються і виходять з рівноваги, то дискусія є зайвою. Але хоч ми й уникали такої „дискусії" про Хвильового, нам її нав'язали. Низкою запитань а потім і виступами присутні опоненти ще раз започаткували дискусію про Хвильового. І я признаюся перед читачами, що нічого злого в дискусії про Хвильового не бачив, навпаки, постарався використати її для того, щоб з'ясувати, хто був той Хвильовий і яка його роля у формуванні покоління 20-х років.

Та цього було мало невідомому звітодавцеві і він подав читачам мою доповідь і мою постать у найчорніших фарбах. Він почав звітувати про мою доповідь ось так: „він дослівно заявив: „Хвильовий також був членом СВУ, тільки не мав членського квитка". Ясна річ, що такого я не міг сказати, бо покоління СВУ зовсім інше покоління, ніж те, до якого належав Хвильовий. Але це не завадило Хвильовому стати в обороні цього висококультурного покоління української інтеліґенції проти большевицьких погромників. А під час суду над СВУ Хвильовий написав статтю „А хто ще сидить на лаві підсудних" і посадив на тій лаві підсудних з СВУ також і „хвильовизм", бо саме тоді Хвильовий змушений був самокритикуватися і каятися. Ці факти, які я подав у дискусії, дали привід звітодавцеві подати мої погляди у дуже перекрученому і звульґаризованому вигляді, ніби мої опоненти „змусили прелеґента не лише „визнати" СВУ, а навіть і самого Хвильового „віддати" під ідеологічну зверхність СВУ". Боже, що подумають про мене наші українські патріоти — адже мене аж тепер змушено визнати СВУ! А що скажуть мені мої колеґи - науковці, коли довідаються, що я віддав під ідеологічну зверхність Хвильового! А як подивляться на мене православні і неправославні християни, коли довідаються, що я пішов із своєю доповіддю до безбожників, де один з них виступив і дослівно на весь голос заявив: „Нічого, що Хвильовий був комуніст і безбожник, би я також не вірю в Бога і не відвідую церкву, але вважаю себе за доброго українця".

Фантазія невідомого дописувача досягла тут свого вершка. Щиро признаюся перед читачами „Свободи", що того „безбожника" я не чув і не бачив, хоч, як доповідач, дуже прислухався і придивлявся до всіх, хто забирав слово. Якщо сталося таке чудо, що мені на той момент заклало вуха, то може він і виступав. Тільки я не вірю, щоб знайшовся такий хоробрий безбожник.

А читачам повідомляю: коли ви хочете знати, що я наговорив у тій доповіді про „Покоління 20-х років", то візьміть журнал „Розбудова Держави" ч. 4 (15) за біжучий рік і ви там цю доповідь прочитаєте. Те, що було сказане в доповіді, я прочитав з надрукованого в цьому молодому і симпатичному журналу. А про Хвильового я мрію написати більшу і ґрунтовнішу працю. Отже — не каюся і не боюся гріха при нагоді забрати слово ще раз про Хвильового.

Петро Голубенко.

Господарські Вісті

ЗАБОРГОВАНІСТЬ В ЗДА ПЕРЕВИЩУЄ 600 БІЛЬЙОНІВ

Департамент торгівлі повідомляє, що заборгованість в цій країні виносить 606 більйонів долярів, і вона зросла в минулому році на 3.05 відсотка. Але цей приріст менший від 1953 року, коли заборгованість збільшилася була на 5 відсотків. Три п'яті цієї заборгованости припадає на борги корпорацій, мортгеджі та інші приватні фінансові зобов'язання. Дві п'яті, всіх довгів припадають на борги державного уряду, стейтів та міських управ.

НОРВЕЗЬКО - СОВЄТСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР

Представники норвезького і совєтського урядів підписали торговельний договір, згідно з яким ще в цьому році має відбутися виміна товарів між обома державами на суму 240 мільйонів норвезьких корон (34,200,000 долярів). Норвегія продаватиме СССР солену і заморожену рибу, товщ та алюміній, а зате дістане від Совєтів авта, манганову та хромову руди, збіжжя і бензину.

АВТОМАТИЗАЦІЯ ЗБІЛЬШИТЬ ПРОДУКЦІЮ

Генеральний торговельний директор Корпорації Дженерал Моторс Роберт Т. Коллінс твердить, що механізація і автоматизація праці відограє велику ролю в збільшенні продукції цієї країни в найближчих роках та збільшить життєву стопу населення. Він каже, що продуктивність праці кожного робітника повинна зрости на 40 відсотків, щоб у 1960 році, при збільшеному числі населення, могла втриматися відповідна життєва стопа. Цього не можна осягнути збільшенням числом годин праці, ані збільшенням темпом праці. Але це можливе, коли використовуватимемо технологічні здобутки. Коллінс закликає підприємства, щоб вже тепер вишколювати робітників до обслуги автоматів.

АТОМОВА ЕНЕРГІЯ НЕ ЗАГРОЖУЄ НАФТОВІЙ ПРОДУКЦІЇ

Генеральний директор Голляндської Королівської Нафтової Компанії Н. Г. Лудон твердить, що атомова енергія зовсім не загрожує нафтовій продукції, тільки буде сприяти її збільшенню. Впродовж найближчих 25-ох років запотребування на електричну енергію буде збільшатися річно на три відсотки, так, що в 1980 році це запотребування буде два рази більше від теперішнього. Під час того часу буде збільшуватися і запотребування на нафту, бо атомова енергія не зможе ще в тому часі заступити пального, яке дає бензина.

ДЕРЖАВИ БЕНЕЛЮКСУ ЗА СПІЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ РИНОК

Приватний промисел держав Бенелюксу (Бельгії, Голляндії і Люксембургу) спочатку був в опозиції до господарського союзу даних цих держав, бо деякі господарські групи боялися, що це об'єднання створить для них конкуренцію. Але тепер приватний промисел у цих трьох державах побачив, що об'єднання виходить йому на користь. Та все ж таки між цими трьома державами ще існували зовсім мизні бар'єри. Найбільше перешкод до об'єднання буде в сільськогосподарській ділянці, бо голляндські селяни продукують дешевше від бельгійських селян, але й цю перешкоду зліквідується, коли зробиться потрібні зміни в господарській структурі обох держав.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

Спорт

ФУТБОЛ В КАНАДІ

Торонто. — 7—8 червня 1955. В тижні наші команди відбули два лігові матчі: УСК Тризуб, ослаблений браком 3-ох змагунів, програв високо 2:5 проти поляків — Вайт - Іглес, які знову посилили склад в нападі (Стіварт).

Виступивши без Здріліча, Араджеловича і Трісканя, і втративши центрового пів-залоги Бобиніця, Тризуб не представляв для поляків важнішої перешкоди. Ведучи 0:5 противник знизив темп гри, на 20 мін. до кінця і в той час брати Білоуси поправили вислід до 2:5. Фред Гамілтон — публіка ок. 2,000. Юніори СТ Україна в товариській грі ремісували 3:3 проти македонців, а в зустрічі за першенство програли до Кенедінс 1:2. Зустріч, за першенство НЛО, яка знову зібрала ок. 5,000 глядачів, тим разом на Бродвю, скінчилась скромним ремі 1:1. Це вислід матчу: Україна — Вестінґгавз, Гамілтон, які в цьому році, разом з мадярами не потерпіли поразки. Перше Тейлор, у першій півгрі, відтак Л. Дичківський у другій пів-грі були стрільцями одиноких воріт для своїх партій. Україна вирівнана, у гостей блищав захист. Господарі перенялі ініціятиву щойно в другій пів-грі. Ланка Дисциплін Н. Л. О. звільнила за попередженням змагунів справи Ригайло - Врнацік, які в часі матчу Україна — Вайт — Іглес 1:1 були виключені з гриша. Інші результати НЛО: Олимпія — Кенедінс 1:1, Гунгерія — Вайт - Іглес 1:0, Вестінґгавз-Кенедінс 4:1, Італія — Олімпія 0:3 (!), Гунгерія — Вестінґгавз 1:1, Олстер — Вайт -Іглес 0:0, Україна — Ст. Ендрюс (Ірлскорт) 6:2. Чергування таблиці; Гунгерія, Україна, Вестінґгавз, і Олстер, який потерпів болючу поразку в грі з Україною 0:5.

Богдан Прудиус.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відділ 206, відбудуться в суботу, 18-го червня, в парафіяльній залі при 74 Гарріс Еве., о год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути на ці збори, будуть важні справи до обговорення і до полагодження. На тих зборах будемо роздавати дивіденду членам нашого відділу від УНСоюзу за рік 1955. Впишіть своїх дітей і знайомих в ряди членів УНСоюзу. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори С-ва Рожд. Пр. Діви Марії Відд. 259 відбудуться в неділю, 19-го червня, в церковній залі 4952 So. Paulina St., о год. 1:30 попол. — П. Трусик, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ Відд. 342 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19-го червня, о год. 2-ій попол., в церковній залі 641 Roosevelt Ave. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах бо секретар не буде збирати по хатах. Також буде роздача дивіденди. Проситься довгуючих членів платити свою належність на час в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — В-во св. І. Хрестителя Відд. 277 подає до відома членів, що загальні збори відбудуться в неділю, 19-го червня (третя неділя в місяці), о год. 3-ій попол., в У. Г. Клюбі при 53 Whitmore St. Рівночасно подається до відома членів, що канцелярія Відділу 277 міститься в Українському Горожанському Клюбі на першому поверсі, де полагоджується всі справи членів. В цих зборів відбудеться також збірка вкладок після обох Служб Божих на церковній залі. Просимо відібрати чеки дивіденди. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 42 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 19-го червня, о год. 2-ій попол., в УНДомі при 237 Гоп Еве. На збори просимо прийти всіх членів, бо є важні ухвали, які повинні прийняти всі члени до відома. Також буде звіт делегата з 6-го Конгресу УККА. Пригадуємо, що на протязі місяців червня-липня, кожний член повинен вплатити по $1 до запомогової каси хворих. — Ф. Ґулька, предс.; П. Головчук, фін. секр.; В. Новацький, кас.; В. Марущак, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Київ" Відд. 393 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го червня, о год. 3-ій попол., в У. Н. Домі 140-142 2nd Ave. Вже одержано дивіденди з УНС для членів. Делегат на 6. Конгрес УККА здасть звіт. Проситься членів звернути білети з останнього балю. В липні і серпні збори не буде, уряд просить членів, як можливо заплатити вкладки до УНСоюзу за ті місяці. — М. Литвин, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори та побір вкладок Т-ва ім. Симона Петлюри, Відд. 189 відбудуться в суботу, 18 червня, о год. 7-ій веч., в Укр. Горож. Клюбі при 847 N. Franklin St. Проситься членів прибути на збори, де буде звіт делегата з 6 Конгресу УККА. Рівнож будуть роздавати дивіденди. Пригадується членам, що місячні збори відбуватимуться в третю суботу по першім, як вище. — М. Дем'янівський, предс.; П. Котельницький, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — В-во св. о. Николая Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19 червня, о год. 1-ій попол., в У. Домі 4655 Мартин вул. Просимо всіх членів прибути на час та вирівняти свої залеглості бо інакше будуть суспендовані. На цих зборах буде звіт рол. Контролю з річного засідання Гол. Уряду УНСоюзу. Обов'язком кожного члена є прибути на ці збори вислухати звіту, та заставитися над справою як побільшити членство в нашім Відділі. Буде також звіт делегата з VI Конгресу УККА. Хто з членів має кандидатів на нових членів прошу повідомити про це секретаря Відділу. — С. Пелих, предс.; В. Верищинський, кас.; П. Павлик, рек. секр.; Іван В. Іванчук, фін. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 372, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18 червня, о 7:30 веч., в Домі VFW, Вашингтон вул. Проситься членів прийти на означений час; буде виплачена дивіденда, як рівнож є важні справи до полагодження. — К. Наконечний, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — В-во св. Арх. Михаїла, Відд. 350, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 19 червня, о год. 2. попол., в залі Укр. Клюбу, 33 Beckley Ave. Буде поданий звіт урядників і контр. комісії. Проситься членів прибути на збори і забрати свої дивіденди. Роздачі ані висилати дивіденди місцевим членам не будемо. — В. Карий, предс.; С. Корінчак, кас.; В. Палідвор, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Піврічні збори Т-ва ім. В. Хмельницького Відд. 137 відбудуться в неділю, 19-го червня, о год. 2-ій попол., в церковній залі. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи і буде роздача чеків членської дивіденди. — Г. Яворський, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів В-ва св. Арх. Михаїла Відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 18 червня, о год. 7:30 вечорі в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84 подає до відома всім членам місцевим і позамісцевим, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 19-го червня, о год. 4-ій попол., в залі У. Н. Дому 279 Кінґс Гайвей Вест. Будуть різні справи до полагодження і роздача чеків-дивіденд. Хто має нових кандидатів до членства до УНСоюзу то просить зголосити у секретаря. — П. Дудко, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Повідомляється членів В-ва св. Николая, 106 Відд., що в неділю, 19. червня, о год. 12-ій відбудуться в домі Відділів, при 481 N. Western Ave. відбудуться місячні збори. Проситься всіх прибути, а довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглості. — В. Любас, предс.; Гр. Дацків, секр.; М. Попіль, кас.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ Відд. 8 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в п'ятницю, 17-го червня, о год. 7-ій веч., в Клюбі при 13 Washington St. Просимо явитися і забрати свою дивіденду. Принимаємо нових членів без вступного. — Н. Гарасимів, пр.; В. Мандзій, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Т-во ім. Тараса Шевченка, Відділ 64, повідомляє, що зборо відбудуться в суботу, 18. червня, о год. 7:30 веч. Просимо усіх членів бути присутніми і розібрати свої дивіденди. Присутність всіх членів побажана. — І. Бурней, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов" Відділ 370 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 19. червня, в церковній залі при 127 Парк Ст., зараз по співаним Богослуженні около 12-ої год. в полудне. На зборах будеться видавати дивіденди для тим членам, що мають заплачені вкладки. Деякі члени, ще не заплатили білетів на пікнік, просимо заплатити при вплаті вкладок. На зборах буде звіт делегата зі 6-го Конгресу УККА. — К. Стасюк, предс.; М. Хомета, Кас.; Р. Голубович, фін. секр.; В. Гіна, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори Т-ва св. Корія Відд. 239 відбудуться в суботу, 18-го червня, в домі У. А. Горожан 847 N. Franklin. Секретар буде урядувати від год. 4:30 попол. Члени, що досі не отримали чеків 1-го липня, за 1955 р.) можуть це зробити в часі як вище. Пригадуємо вплачувати вкладки своєчасно. — Д-р В. Галан, предс.; М. Ковальчук, секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 122 повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 19-го червня, о год. 2-ій попол., в Товариськім Домі, 14 Мейпол Еве. Проситься усіх членів явитись на означений час, як також буде роздача дивіденди членам, тому просимо прийти раніше. — Є. Василик, предс.; В. Проніцький, кас.; К. Сідзінський, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 3479. Щасливе полювання.

Цього вечора були великі приготування. Гостренo списи, наповнювано сагайдаки, натягувано луки, а сільський лікар - чаклун причаровував щастя на завтрішнє полювання.

На світанку ловці вирушили, і між ними маршував Тарзан від мавп.

Проти слонів!